

**СОВЕТ
НОВОКИНЕРСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН**

улица Советская, д.10, с.Новый Кинер,
Арский муниципальный район, 422031
Тел.,факс (84366)9-12-65, (84366)9-12-68, 9-12-60. E-mail: Nkin.Ars@tatar.ru

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА КЕНӘР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

Совет урамы, 10 нчे йорт, Яңа Кенәр авылы, Арча
муниципаль районы, 422031

**Арча муниципаль районы
Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

« 30 » март 2021 ел

№ 22

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының 2021 елның 17 февралендәге 20 номерлы “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә көрмәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында” каарына үзгәрешләр керту турында

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Уставы нигезендә, Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затлар милкендә булган жирләргә көрмәгән яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан торғызу максатыннан Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы каарар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының 2021 елның 17 февралендәге 20 номерлы “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиленә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә көрмәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында” каары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә көрмәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертергә һәм күшымта нигезендә яна редакциядә бәян итәргә.

2. Элеге каарны Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында “Жирлекләр” бүлгөндө урнаштыру юлы белән халыкка житкәрергә.
3. Элеге каарның үтәлешен контролльдә тотуны үз өстемә алам.

Яңа Кенәр авыл жирлеге баштыйт

Най

Р.Ә. Фәхретдинов

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яна Кенәр авыл жирлеге Советының
30 март 2021 ел, №22
каарына күшымта

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Яна Кенәр авыл жирлеге территориясендә
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм
юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә көрмәгән
яшел үсентеләрне кису тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, «Әйләнә-тире мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Граждан кодексының 15 ст., Россия Федерациясе Урман кодексының 61, 68, 77 ст., Яна Кенәр авыл жирлеге Уставы нигезендә, халыкның экологик иминлеген тәэмин итү максатларында эшләнде һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яна Кенәр авыл жирлеге (алга таба- Яна Кенәр авыл жирлеге) территориисендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик затлар милкендә булган жирләргә көрмәгән яшел үсентеләрне кису тәртибен билгели.

1. Төп төшөнчәләр

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәгे төп төшөнчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр - Арча муниципаль районы территориисендә чикләрендә архитектура-планлаштыру һәм санитар-гигиена функцияләрен үти торган газоннар, чәчәклекләр, агач-куак үсемлекләре (урманнарда, урман питомникларында, плантацияләрдәгә агач-куаклардан тыш).

Агач - агач кәүсәсе ким дигәндә 1,3 м биекләтә, 5 см диаметрлы ян ботаклары һәм югарыга үсүче күпъеллык үсемлек.

Авария хәләндәгә агач-агач ныклыгына һәм тамыр системасына йогынты ясый торган авырулар белән заарланган агач, шулай ук авыруның ачык билгеләре булмаган, биналарның, корылмаларның, инженерлык коммуникацияләренен, һава линияләренен, шулай ук гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янаган, аерым ботакларын юкка авышуы 45 градустан артып киткән агач.

Куак-туфрак өслеге янында (агачлардан аермалы буларак) тараалган һәм үскәч төп кәүсәсе булмаган күпъеллык үсемлек.

Газон-махсус сайланган үлән орлыкларын чәчү белән ясала торган газон-парк корылмаларын утырту очен фон һәм ландшафт композициясенен

мөстәкүйль элементы (ГОСТ 28329-89 "шәһәрне яшелләндерү. Терминнар һәм билгеләмәләр").

Чәчәклек- бер, ике яки күпъеллык чәчәк үсемлекләре утыртылган геометрик яки ирекле формадагы кишәрлек.

Ешлык – ябык сөзәклек ясап, үзлегеннән яки үсентедән үскән агачлар һәм қуаклар.

Яшел үсентеләрне юк иту- аларны алыштыру максаты белән яисә авыл хужалыгы объектларында ремонт яки төzelеш эшләрен алыш бару зарурилыгы нигезендә башкарыла торган, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яна Кенәр авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе тарафынан бирелгән рөхсәт нигезендә башкарылган яшел үсентеләрне юк иту.

Яшел үсентеләрнен бәясе, үз параметрлары буенча бәяләнгән агачлар, қуаклар, газоннар яки табигый үсемлек берләшмәләренең шартлы янадан торғызылуына киткән чыгымнар белән билгеләнә. Чыгымнар структурасына, утыртуга бәйле рәвештә, бер тапкыр бирелә торган акчалардан тыш, яшел үсентеләрне карау буенча агымдагы чыгымнар да кертелә.

Яшел үсентеләрне торғызуның чын бәясе - яшел үсентеләрнен һәм яшелләндерү объектларының типик төрләрен (категорияләрен) аларны булдыру һәм карап тоту белән бәйле барлык төр чыгымнарың 1 шартлы агачка, қуакка, мәйдан берәмлегенә, метрга, кв. метрга һәм (яки) башка ҹагыштырма берәмлеккә күчереп исәпләгәндә суммасы белән башкарылган бәяләү.

Яшел үсентеләрне саклау-яшел үсентеләрне, яшел территорияләрне һәм яшел массивларны булдыруга, саклауга һәм янадан торғызуга юнәлтелгән хокукий, оештыру, техник һәм икътисадый charalar системасы.

Яшел үсентеләрне заарлау- агач-куак үсемлекләре кәүсәсенә, ботакларына, аларның тамыр системасына зыян китерү, жир өсте өлешенә һәм үсемлекләрнен тамыр системасына зыян китерү. Ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтенлеген бозу, тере туфрак катламының бөтенлеген бозу, яшел үсентеләрне яисә туфракны заарлы матдәләр белән пычрату, ут төртү һәм башка зыян китерү.

Яшел үсентеләрне юк иту - үсемлекләрнен топләренә, тамыр системасына зыян китерү, үсешне туктату һәм аларның үлүенә китерә торган зыян салу.

Яшел үсентеләрне законсyz кисү - яшел үсентеләрне рөхсәт документлары булмаган килеш кисү.

Компенсацион яшелләндерү - юкка чыгарылган яисә заарланган яшел үсентеләр урынына 2 коэффиценты белән яңа үсентеләр утырту.

Компенсация бәясе (торғызу бәясе) - яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән очракта, аларның бәяләре, шул исәптән яшел утыртмалар булдыруга һәм карап тотуга чыгымнарны исәпкә алу очен билгеләнә торган бәя.

Яшел үсентеләрне саклау буенча махсус вәкаләтле орган- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яна Кенәр авыл жирлеге башкарма комитеты.

Торгызулы яшелләндеру - юк ителгән, киселгән яки заарланган яшел үсентеләр урынына яңаларын утырту.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

2.1. Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә урнашкан барлық яшел үсентеләр, жир кишәрлекләренең милек формаларына, кайда урнашуларына карамастан, сакланырга тиеш.

2.2. Гражданнар, вазыйфаи затлар һәм юридик затлар яшел үсентеләрне саклау буенча чаралар күрергә, яшел үсентеләрне заарлауга яки юк итүгә китерә торган законсыз гамәлләр кылмаска тиеш.

2.3. Агротехник чаралар үткәрүгә бәйле яшел үсентеләрне карау эшләре махсус оешмалар тарафыннан әлеге эшчәнлек төре белән шөгыльләнү хокукуна лицензия нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.4. Хужалык һәм башка төр эшчәнлек яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыру буенча проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр булырга тиеш, ә проект документларында, моннан тыш, проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.5. Проект документларында төзелә һәм реконструкцияләнә торган объектларның территорияләрен яшелләндерү мәсьәләсе аерым проект булып тора. Яшел үсентеләр яшәешен тәэммин иту белән бергә яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рәхсәт ителми. Яшелләндерелгән территорияләрне үстерү яшелләндерү планы нигезендә башкарыла. Юлтропик чөлтәрен, төрле билгеләнештәге мәйданчыкларның яшелләндерелгән территориядә урнашу урыннарын үзгәртү бары тик Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерү буенча гына башкарыла.

2.6. Жир кишәрлекләре белән алыш-бирешләрне теркәгендә һәм аларга хокук күчкәндә яшел үсентеләрне мәжбүри исәпкә алу башкарыла. Шул ук вакытта алар биләгән мәйдан, агач һәм куакларның төр составы һәм яше исәпкә алына, яшел утыртмаларның бәясе РФ Хөкүмәтенең 29.12.2018 ел, № 1730 карары белән расланган методика нигезендә исәпләнә һәм аны жирле бюджетка түләү башкарыла.

2.7. Әлеге Нигезләмә Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә проектлау, төзелеш, ремонт һәм агач-куак кисүгә бәйле башка эшләр башкаручы барлык гражданнырага һәм оешмаларга милек рәвешләренә бәйсез рәвештә кагыла.

2.8. Яшел территорияләрне һәм яшел массивларны яшел үсентеләрне үстерүгә комачаулый торган куллану рәхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл жирлеге территорииясендә яшел үсентеләрне рөхсәтсез кисү тыела.

3.2. Авыл жирлеге территорииясендә агачларны һәм куакларны кисү рөхсәт нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәт авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

Рөхсәт бирү гариза бирученең Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жыемнар һәм башка түләуләр буенча бурычлары булмаган очракта гамәлгә ашырыла.

3.3. Яшел үсентеләрне кисүгә рөхсәт алу өчен мәрәжәгать итүче авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе исеменә билгеләнгән рәвештә (1 нче күшымта) хат-заявка бирә, анда үсентенең саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага тубәндәгे документлар теркәп бирелә:

3.3.1. Шәхесне таныклый торган документлар;

3.3.2. Вәкаләтле вәкилнең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мәрәжәгать итүче исеменнән вәкил эш итсә);

3.3.3. Якындағы корылмаларга яисә башка ориентирларга кадәр киселергә тиешле яшел үсентеләр тәшерелгән кишәрлек схемасы;

3.3.4. Жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчемсез мәлкәт реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм жир кишәрлегенә хокукны раслаучы документларның таныктланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегендә габаритларга эләгә торган яшел үсентеләрне кискән очракта, расланган проект документациясе;

3.3.6. Кагылган территорияләрнең хужалары белән яшел үсентеләрне кисү һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Агач утыртканда яисә күчереп утыртканда, инженер чөлтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен уздыруга ордер ачып килештерү.

3.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты, заявка-хат көргәннән соң, гариза биручегә әлеге эш төрен үткәрүгә рөхсәте булган махсуслаштырылган оешмага тубәндәгеләрне алу өчен мәрәжәгать итәргә кинәш итә:

3.4.1. яшел үсентеләрнең санлы исемлеге;

3.4.2. киселергә тиешле агач үсентеләренең санын, төрен, категориясен билгеләү максатыннан, үскән яшел үсентеләрне натураль тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач өчен (түләү) бәясен исәпләп чыгару. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маенданы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләр мәрәжәгать итүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирученең хат-гаризасы нигезендә яшел үсентеләрне табигый техник тикшерү акты, киселгән агач өчен бәяне (түләүне) исәпләп чыгару нигезендә, авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең авыл жирлеге территорииясендә яшел үсентеләрне кисүгә рөхсәт бирү турында күрсәтмә проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкарга рөхсәт алганда, аның мәнфәгатьләрендә яшел үсентеләр юкка чыгарыган мөрәжәгать итүче, әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләрне кискән өчен түләүләр кертергә һәм компенсацион яшелләндерү үткәруне раслый торган документлар тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куакларны кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә гариза бирүче акчалары исәбенә башкарыла. Агачларны кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләр тарафыннан гына рөхсәт ителә.

3.9. Яшелүсентеләрне кисү, төпләү һәм калдыкларны төяү һәм чыгару эшен мөрәжәгать итүче хисабына эш башланганнан соң өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Кисү урынына якын урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр заарланган очракта, эшләр башкаручы, территориянең хужасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештереп, әмма зыян китерелгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәжбүри рәвештә торғызу эшләрен башкара.

3.11. Агач һәм куакларны бушлай кисү авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рөхсәт ителергә мөмкин:

3.11.1. яшел үсентеләрне тәрбияләү өчен, санитар һәм реконструкцияләү буенча кисүләр үткәру;

3.11.2 авария хәлен һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капиталъ инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса, торак һәм иҗтимагый биналарда яктылыкны каплый торган агач һәм куакларны кисү;

3.11.4. авария тудыра торган (жимерелү куркынычы тудыра торган) агач һәм куакларны кисү.

3.12. Агач һәм куаклар кискәндә раскрежовка һәм калдыкларны транспортировкалау юридик һәм физик зат тарафыннан башкарыла.

Яшел үсентеләрне кисүне гамәлгә ашыруучы мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацион яшелләндерү үткәрергә кирәк.

3.13. Авария хәләндәгә, коры-сары һәм куркыныч тудыруучы яшел үсентеләр 2 нче күшымта нигезендәге акт буенча комиссия тикшерүе нигезендә кисела.

3.14. РФ Урман кодексының 20 статьясына тәңгәл рәвештә, хужалык эшчәнлеге нәтижәсендә үскән яки аны гражданга яисә юридик затка тапшырганнан соң жир кишәрлегендә табигый рәвештә үскән агач-куаклык аның милке булып тора, ул ана ия, файдалана һәм үз милке белән идарә итә.

3.15. Яшел үсентеләрне рөхсәтсез кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. Агач һәм куакларны рөхсәтсез кисү яисә рөхсәт белән, әмма рөхсәттә күрсәтелгән урында, рөхсәттә күрсәтелгән токымнары, рөхсәттә күрсәтелгән санда кисмәү;

3.15.2. Ут төртү яисә ут белән саксыз эш иту нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юкка чыгару яки заарлау;

3.15.3. Кәүсәне божралау яки юну;

3.15.4. Үсеп килгән агач һәм куакларны үсүе тукталганчы заарлау;

3.15.5. Агачларны һәм куакларны ташландык сулар, химик матдәләр, калдыклар һәм башкалар белән заарлау;

3.15.6 Корыган агачларны рөхсәтсез кисү;

3.15.7. Үсә торган агачларны һәм куакларны башкacha заарлау.

3.16. Дәүләт урман фондында үскән агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рөхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк иту үзирекле кисү булып тора һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять жаваплылыгына тартыла. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү авыл жирлеге территориясендә барлык гражданнар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рөхсәт ителгән кисуләр, яшел үсентеләрне законсыз заарлау яки юкка чыгару очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү алдагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы вакытта, әмма яшел үсентеләрне заарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алыш бер елдан да соңга калмыча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү гражданнарың яисә юридик затларның мәнфәгатьләрендә яисә аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел үсентеләр заарллану яки юкка чыгу очракларында, аларның акчалары исәбенә башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә - компенсацион яшелләндерүгә: юкка чыгарылган яшел үсентеләрне янадан 2 коэффиценты белән торғызылырга тиеш.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда яшел үсентеләрне саклау

5.1. Яна Кенәр авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп алыш барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жирләр,

аларның максатчан билгеләнеше белән бәйле булмаган төзелеш эшләре булырга тиеш түтел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән жирләрнен башка участокларында төзелешне оештырганда, проект документларында киселергә тиешле яшел үсентеләрнең бәясе булырга тиеш.

5.4. Арча муниципаль районы территорииясендә гражданнар һәм юридик затлар эшчәnlеге экологик закон таләпләрен үтәү белән алыш барыла.

5.5. Авыл жирлеге территорииясендә гражданнарның һәм юридик затларның эшмәкәрлек эшчәnlеге яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алыш барыла.

5.6. Яшелләндөрелгән территорияләрдә һәм Яшел массивларда сәүдә һәм башка эшмәкәрлек эшчәnlеге, Арча муниципаль районы Яна Кенәр авыл жирлеге башкарма комитеты рөхсәтеннән башка эшмәкәрлек эшчәnlеге алыш бару өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

5.7. Эшмәкәрлек эшчәnlеген тормышка ашырганда, яшел территориияләрдә һәм яшел массивларда шартлаткыч, утлы һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерергә яки юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

6. Яшел үсентеләрне юк итүдән яки заарлаудан килгән зыянны каплау

6.1. Яшел үсентеләрне юк иту яки заарлаудан китергән зыян кире кайтарылырга тиеш. Түбәндәге очраклардан тыш:

- яшел үсентеләрне планлы төзекләндөрү;
- яшел үсентеләрне тәрбияви кисү, санитар кисү һәм реконструкцияләү;
- авария хәлendәге агач һәм куакларны кисү;
- ТР ЭСМ ЮХИДИ курсәтмәсе буенча юл хәрәкәте иминлеген тәэммин иту өчен;
- торак һәм ижтимагый биналарны яктыртуның норматив таләпләрен тәэммин иту максатыннан;
- гамәлдәге инженерлык чeltәrlәренен һәм коммуникацияләрнең сак зоналарында;
- яшел үсентеләрне үрчтү һәм карап тоту буенча агротехник эшчәnlек өчен махсус бирелгән территорияләрдә;
- авария һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерү өчен;
- янғын қуркынычсызлыгын тәэммин иту өчен ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы курсәтмәсе буенча.

6.2. Кайтарылырга тиешле зыян күләме, яшел утыртмаларның компенсация бәясеннән чыгып, методика буенча билгеләнә.

6.3. Зааралы йогынты ясауның төрле төрлөре белән китерелгән зыянны бәяләү үткәрү:

- яшел үсентеләрне законсыз заарлаганда яки юк иткәндә;
- агач һәм қуакларны дөрес кискәндә, үлән үсемлекләрен каты өслекләр белән алмаштырганда;
- проектларга экологик экспертиза үткәрү һәм тормышканы ашырыла торган һәм планлаштырыла торган эшчәнлекнәң яшел утыртмаларга йогынтысын бәяләү;
- яшелләндерелгән территорияләргә һәм яшел үсентеләргә қагылышлы проектларда әйләнә-тирә табигый мөхиткә йогынтыны бәяләү.

6.4. Зыянны түләү башкарма комитет белән килештереп, акчалата яки натураль формада башкарыла.

Акчалата зыянны каплаган очракта, гражданнар яки юридик затлар жирле бюджетка китергән зыянны компенсацияләү бәясе күләмендә акча күчерәләр.

Зыянны кайтаруның табигый формасы булыш юкка чыгарылган утыртмалар урынына яңаларын утырту яисә аларны элекке халәткә китерү тора.

Зыянны табигый рәвештә кайтару максуслаштырылган оешмалар тарафыннан зыян китергән зат белән килешү үткәнде яшелләндерү эшләре үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Зыянны табигый рәвештә кайтару зыян китергән зат тарафыннан башкарма комитет рәхсәте белән мөстәкыйль рәвештә башкарылырга мөмкин. Зыян Арча муниципаль района башкарма комитеты тарафыннан үткәрелгән эшләрне кабул иткәннән соң натураль формада түләнгән дип санала.

6.5. Зыянны теләсә кайсы формада каплау яшел үсентеләргә законсыз зыян китерүдә яки юк итүдә гаепле затларны гамәлдәге законнар үткәнде административ, дисциплинар яки жинаять җаваплылығыннан азат итми.

7. Яшел үсентеләрне заарлаган һәм (яки) юк иткән (кискән, юкка чыгарган) өчен җаваплылык

7.1. Шәхси торак төзелешендә гомуми файдаланудагы территорияләрдәге яшел утыртмаларның торышын тикшереп тору беркетелгән территорияләр чикләрендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Теләсә нинди милек формасындагы предприятиеләргә һәм оешмаларга, үз карамагындагы территориядәге агачларның авария хәлендә булуы ачыкланганда, авария хәлен бетерү буенча чаралар курергә кинәш ителә.

7.3. Яшел үсентеләргә законсыз зыян китергән һәм (яки) юк иткән өчен гаепле затлар законда билгеләнгән тәртиптә гамәлдәге законнар нигезендә жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла.

8. Элеге Тәртипнен үтәлешен контролъдә тоту

Элеге Нигезләмәнен үтәлешен, яшел үсентеләр кисунең рөхсәт документациясенә һәм яшел үсентеләрне кисүгә бирелгән рөхсәтнамә шартларына туры килүен Арча муниципаль районаны Яңа Кенәр авыл жирлеге башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә
һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган
жирләргә кермәгән
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 1 нче күшымта

Арча муниципаль районы
Яңа Кенәр авыл жирлеге
башкарма комитеты
житәкчесенә

(оешманың исемен яисә Ф.И.А.И., адресын күрсәтергә)

ГАРИЗА

Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен
чикле кисүгә

Яңа Кенәр жир кишәрлекендә үскән агачларны, куакларны, агач-куак
үсентеләрен (кирәклесен сыйзарга) кисүне рөхсәт итүегезне сорыйм.

(оешманың исемен яисә Ф.И.А.И. жир кишәрлекенә хокукның төрен күрсәтү)
һәм жирдә урнашкан _____

(торак пунктны күрсәтергә)

Жир кишәрлекендә бар:

агачлар _____ данә

куаклыклар _____ данә.

Жир кишәрлекен үзләштерү һәм төзекләндерү процессында агачны кискән
өчен түләүне гамәлгә ашырырга һәм дендроплан нигезендә агач-куаклыкны
компенсацияләу өчен түләргә бурычлымын.

Ф.И.А.И. (Имза)

Дата _____

Күшымталар:

1. Рөхсәт документациясе.
2. Кисү күздә тотыла торған яшел үсентеләрнен төрен һәм санын төшереп,
жир кишәрлеке планы.

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яна Кенәр авыл жирлеге территориясендәгى
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГӘЗЛӘМӘГО 2 нче күшымта

АКТ
яшел үсентеләрне киселергә тиешле дип тану турында

Арса муниципаль районы Яна Кенәр авыл жирлеге Башкарма комитеты

" " ел

Комиссия составы:

1. _____
(Ф. И, А.И., вазыйфа)
2. _____
(Ф.И. А.И., вазыйфа)
3. _____
(Ф. И. А.И., вазыйфа)

яшел үсентеләрне тикшерде.

Тикшерү нәтижәләре түбәндәгечә:

Нәтижәләр:

Комиссия әгъзалары:

_____ (имза) (Ф.И. А.И.)
_____ (имза) (Ф.И. А.И.)
_____ (имза) (Ф.И. А.И.)